

Christian Parenti: Att lyssna på Trump

[Från [Jacobin Magazine](#), 22 november 2016. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Vad såg miljontals väljare hos Trump? Hans tal innehåller svaret.

Donald Trump i Reno, Nevada 10 januari 2016. Darron Birgenheier

Trump lutade sig fram mot mikrofonen, röd i ansiktet, och sa med lugn och ilsken sävlight till en jublande publik i New Hampshire: ”Vi kommer att hämta tillbaka företagen. Vi kommer att se till att de företag som fanns i New Hampshire och som nu är i Mexiko kommer tillbaka till New Hampshire. Och”, efter en paus för applåder, ”ni kan be dem dra åt helvete! För de svek er, och de stack!”

Publiken vrålade sitt bifall.

Det har blivit uppenbart att mycket få vänstermänniskor från kusten, progressiva eller liberaler faktiskt tittade på några av Trumps tal i sin helhet. Jag har ett annat problem: jag kanske har tittat på för många. I början av våren hade jag en flera veckor lång, nattlig sittning med Trump på YouTube. Jag tittade på timal med videoupptagningar av Trumps kampanjtal. Jag började på grund av sömnsvårigheter, men blev kvar på grund av Trump-showens fascinerande dadaistiska egenskaper, och den märkliga erfarenheten att se ett pucko i en dokusåpa uttrycka förvånansvärt omstörtande sanningar om ekonomin och USA:s roll i världen.

I motsats till hur han framställdes i ledande media talade Trump inte bara om murar, förbud för invandring och deportationer. Han lade i själva verket inte ner så mycket tid på dessa teman. Missförstå mig inte, Trump är en rasistisk kvinnohatare som har erkänt att han är ett sexuellt rovdjur och har legitimerat ett farligt hat på gatorna. Mest av allt är han en bluffmakare. Och hans regering kommer nästan säkert att bli en fruktansvärd ny bottennivå i det amerikanska auktoritära styrets utveckling.

Men kärnan i hans budskap var något annat, en ekonomisk surrogatpopulism som har uppmärksamhets vitt och brett, men också ett kraftfullt, vanligtvis förbisett, antikrigsbudskap. Båda sakerna talade till en befogad oro bland arbetare.

Dessutom fördes hans budskap fram med lidelse och en märklig värme. Törs jag säga det? Donald Trump har karisma. Det är en blandning av ett nästan komiskt självförtroende, emotionell begåvning, att tala som vanligt folk men ibland också en tendens till sårbarhet. Låt oss acceptera det, till och med atmosfären av sex runt Trump – sjaskig, hänsynslös, ibland studentikos, som i skämt om ”små händer” – var åtminstone delvis en del av ett kättjefullt inslag.

Hindrad av sexistisk dubbelmoral och juridisk beräkning framstod Hillary Clinton å andra sidan alltför ofta som känslolös. I sina bästa stunder, som när hon tittade ner på den skrytsamme Trey Gowdy, så utstrålade hon imponerande kunnighet, intelligens och stålhård självkontroll. Hon besegrade Trump i debatterna. Men oftare framstod Clinton som en förutbestämd, förställd personalchef.

Nästan hela tiden missförstod, eller hörde inte, de liberala experterna vad Trump sa. Efter sin seger vid valberedningen i Nevada sa Trump: ”Vi vann bland högutbildade, vi vann bland lågutbildade. Jag älskar de lågutbildade! Vi är de smartaste personerna, vi är de mest lojala personerna.” Liberalerna hånade honom, och antog att han hade förolämpat en del av sin bas.

En annan tolkning översätter dessa kommentarer så här: ”Trump förstår att det inte alls är mitt fel att jag inte kunde få någon utbildning. Han förstår att även folk utan höga examina kan ta bra beslut och är värda respekt.”

En av de få inom eliten vid kusten som har förstått Trumps resonerande kod är den annars avskvärde Peter Thiel, som sa till Nationella pressklubben, ”media tar alltid Trump bokstavligen. Den tar honom aldrig på allvar, utan den tar honom alltid bokstavligen.” Väljare, sa Thiel tar å andra sidan ”Trump på allvar men inte bokstavligen.” Bingo!

Eller för att översätta detta till Roland Barthes' akademikerspråk, så var Trumps resonemang mer "författarlikt" än vad dess enkla ljud antyder. Det vill säga: på grund av hur det fördes fram var dess innebörd öppen för flera tolkningar och omformuleringar bland åhörarna. Till och med hans ständiga åberopande av muren, i själva verket ett förslag om mer militarisering av polisen, kunde låta som en plan på offentliga arbeten, ett program för infrastrukturarbeten.

Karaktären på Trumps retorik var uppenbar i hans motsägelser. Han inledde sin kampanj med de ökända rasistiska kommentarerna om att "de skickar våldtäktsmän". Men senare hävdade han att han hade "ett fantastiskt förhållande till mexikaner". Och sa, "jag älskar mexikaner". "De är utmärkta arbetare. De är fantastiska människor och jag vill ha laglig invandring."

Återigen flinade besserwisstrarna åt Trumps inkonsekvens. Men i kaoskandidatens resonemang var varje yttrande en flyktig upplysning som publiken kunde använda som den ville.

I Trumps resonemang behöver A inte nödvändigtvis hänga ihop med B. Om ni inte gillar A så koncentrera er på B. Strukturen på Trumps resonemang kommer aldrig att kräva att alla bitar hänger ihop. Det är delvis vad han menade med den Orwellska frasen "sanningsenlig överdrift". Han har till och med beskrivit sina uttalanden som "öppningsbud" i en förhandling.

Uppenbarligen accepterade en del färgade Trumps inbjudan att inte knyta samman punkterna, och koncentrerade sig mer på Trumps avståndstagande från rasism än hans rasistiska uttalanden. Om i själva verket 29% av latinamerikanerna röstade på Trump (denna chockerande statistik är ifrågasatt) efter att ha drabbats av hans varietéliknande resonemang i sina förbryllande tal, så kan jag tänka mig hur en del människor kunde övertyga sig själva om att förbise Trumps rasism och bara omfamna hans surrogatpopulism.

Hillary förolämpade aldrig mexikaner eller hotade att deportera dem. Men hon förkunnade heller aldrig sin "kärlek" till dem.

Ett typiskt tal av Trump brukade börja med syftningar på "muren" men sedan snabbt svänga till ekonomiska frågor: handel, jobb, beskrivning av ekonomiska svårigheter, kritik av avindustrialiseringen. Hans tal var svamliga, otyglade, fullpepprade med ologiska slutsatser och uttryck av beundran för lokala affärsmän, översvallande tack till viktiga lokala anhängare och till publiken i sin helhet. "Underbart. Så, så trevligt. Så trevligt. Så, de säger att vi slog rekord ikväll."

Ofta var Trumps meningar bara olika fraser som hade satts ihop. Långt från att bli tråkigt gav bristen på struktur hans förbryllande tal en nästan hypnotisk kvalitet. Lyssnaren kunde slappna av och bara låta det flöda. I detta avseende verkar Trump ha klivit ut ur Neil Postmans gamla bok *Underhållning till döds*, och personifierar den upphackade stil som är TV:s inre väsen och som försvårar ett sammanhängande tänkande.

Trots att Trumps tal var hackiga så hade de ändå en klar tes: vanligt folk har blivit överkörda alltför länge och han skulle stoppa det.

"När jag ser de sönderfallande vägarna och broarna, eller de förfallna flygplatserna eller fabriker som flyttar utomlands till Mexiko eller till andra länder, vet jag att alla de här problemen går att fixa, men inte av Hillary Clinton – bara av mig. Faktum är att vi kan komma tillbaka större och

bättre och starkare än någonsin tidigare – jobb, jobb, jobb!” Och mitt under sitt heltokiga virrvarr kunde han plötsligt låta som Bernie Sanders: ”Jag skulle aldrig stöda det som måste vara den mest tokiga tanken i den amerikanska politikens historia: att tillåta regeringen att investera socialförsäkringsfonderna på börsen.”

Sedan kunde han läsa några resultat från opinionsundersökningar, håna en motståndare och så gå vidare, kanske till att hylla veteraner. ”I kulisserna träffade jag några veteraner, de härligaste människor vi har i detta land.” Därifrån kunde han glida in på antikrigs-, anti-NATO- kanske till och med antiimperialistiska teman, inte framförda på ett ”medvetet” sätt, utan snarare i samma stil som den amerikanska isolationismens ”låt dem utkämpa sina egna krig”.

”Hon gjorde ett fruktansvärt misstag i Libyen. Och hon inte bara gjorde ett misstag, utan sedan förvärrade de misstaget genom att inte ha någon ledning när de väl bombade ni-vet-vad av Gadaffi.” Han sa till sin publik det många av dem redan visste men aldrig såg diskuteras i TV, att USA:s utrikespolitik har lett till domedagsresultat: ”Vi skulle ha legat mycket bättre till om Gadaffi hade suttit vid makten nu. Om de här politikerna åkte och badade och inte gjorde något, och vi hade Saddam Hussein och om vi hade Gadaffi vid makten, istället för att ha terrorism överallt, de dödade ju i alla fall terrorister, eller hur?”

Samtidigt trappade Hillary upp sin Rysslandsfientliga och Assadfientliga retorik och gav väljarna intryck av att hon skulle ge ännu fler krig. Trump knöt också samman krigen med de ekonomiska kvalen i USA. Fundera över det här, ur ett tal i New Hampshire:

Vi gjorde av med 2 biljoner dollar i Irak. Kina tar en hel del av oljan, bara så ni vet det. ISIS kanske har den och Iran kanske har den, men Kina tar en hel del av oljan. Kan ni tänka er? Vi gjorde av med – vi gör aldrig något rätt med Kina. Vi gjorde av med 2 biljoner dollar. Tusentals fantastiska människor dog, mest unga, underbara människor, sårade soldater, som jag älskar, överallt, för övrigt inte behandlade korrekt.

Och sedan:

Iran och Irak, de var samma. De var tvillingar. De krigade under årtal – krig, boom. Den ena går hitåt, den andra ditåt. En – och jag måste säga att om man tar bort en så kommer den andra att ta över. Tja, vi tog bort en och se vilken soppa vi har fått. Vi destabiliserade Mellanöstern och det är en enda röra ... Jag menar, jag är inte någon beundrare av Saddam Hussein, men han skötte stället. Och han hade inga massförstörelsevapen. Och istället för Saddam Hussein har vi något mycket mer brutalt. Vi har ISIS ... Vad får vi ut av det här? Vad får vi ut?

Till min stora förvåning stödde den unga jemenitisk-amerikanska butiksägaren i min närbutik i Brooklyn Trump. Varför? Därför att istället för att höra Trumps retorik som ett hot att samla ihop muslimer, hörde han ett löfte att sluta ge Saudiarabien bomber för att bomba Jemen. ”Mer än 1.000 skolbarn dödade av dessa bomber! Småbarn!”

Ledande media behandlar vanligtvis den amerikanska imperialismen som helig, över all kritik, så Trumps antikrigsbudskap ignoreras oftast. Men i stora delar av de inre delarna av landet – varifrån de personer som faktiskt utkämpar USA:s krig kommer och dit de återvänder med sin PTSD,* förlorade armar och ben, missbruk och därtill länkade ekonomiska problem – finns det stor

* Posttraumatiskt stressyndrom – öa.

oro över vår aggressiva utrikespolitikens löst definierade kostnader och uppenbara misslyckande. Även om den genomsnittlige ”dåligt informerade väljaren” kanske är förvirrad vad gäller detaljerna, så vet de att landet befinner sig i krig, att det är dyrt, dödar folk och inte verkar leda till fred.

Strax innan valet skickade en vän till mig i Alabama, en krigsskadad Irak-veteran som blivit entreprenör, följande text:

Jag ska säga dig, grabben, det var så här vi vann. Några procent av minoriteterna, HBTQ, kvinnor och muslimer gick över ... Folk är dödströtta på korruptionen och Trump kommer att bli väldigt socialliberal, minus aborter. Och hans utgiftsprioriteringar är helt antikonservativa, minus militären. Ärligt talat, grabben, ber jag för att han inte låter systemet förändra honom. Det kommer att bli mycket svårare än han tror. Bröderna Koch och Paul Ryan kan dra åt helvete.

Det visar sig att min Trump-röstande vän i viss mån hade rätt. Trots Trumps ökända trångsynthet slog han både Romney och McCain bland afroamerikaner, asiat-amerikaner och latinamerikaner.

Det här var Hillarys brandväggar och de sprack allihop, åtminstone tillräckligt för att några gnistor skulle komma igenom. En halv miljon svarta kvinnor som röstade på Obama 2012 stannade hemma 2016. 13% av de svarta männen röstade på Trump. Och medan Obama 2012 fick 60% av väljarna som tjänade under 50.000 dollar, kom Hillary närmare 50%. Det är inte en spricka, det är ett gapande håll.

Demokratiska partiets etablissemang jobbar nu desperat för att skyla över sin egen strategiska inkompetens, och förebrår den vita arbetarklassen för att vara ”eländiga” rasister. Progressiva och vänsterpersoner som upprepar detta gör det värsta möjliga misstag.

Om Trumps seger bara var resultatet av rasism, hur kan det då komma sig att många vita arbetarområden i rostbältet med stor marginal röstade på Obama 2008 och 2012 men sedan röstade på Trump? Obama fick 1½ miljoner fler röster från vita än Hillary.

Om Trumps seger bara var sexism hur kan det så komma sig att 42% av kvinnor med högskoleexamen röstade på honom? Något mer djupgående pågår.

Nate Cohn på *New York Times* beskrev geografien:

Wyomingdalen i Pennsylvania – som innefattar Scranton och Wilkes-Barre – röstade på Trump. Den hade röstat på Obama med dubbla siffror. I Youngstown, Ohio, där Obama vann med mer än 20% 2012, blev det i grund och botten oavgjort. Trump sopade rent i raden av traditionellt demokratiska gamla industristäder längs Lake Erie. Län som 2012 röstade på Obama röstade på Trump med mer än 20%.

Obama vann i Iowa 2012, denna gång vann Trump där. Samma mönster – Clinton gjorde sämre ifrån sig än Barack Obama bland vita arbetarväljare – spred sig över hela övre Mellanvästern och i nordöstra USA. Det kostade henne viktiga elektorskollegiestater som hon hade förväntat sig att erövra, i synnerhet Pennsylvania, Michigan och Wisconsin.

Vad såg väljarna hos Trump? Ledande medias bild av Trump var ett tokigt och brutalt svin – inte helt osant. Orden ”enormt” och ”kolossalt” var ledmotiv i hånandet av Trumps begränsade ordförråd. Men hans stympade ordbok innehöll också ”lojalitet” ”vinna” ”lova” ”vacker” och ”älska” – massor av ”älska”.

I det tal i New Hampshire där Trump svor hejdlöst* så följde han upp det med: ”Vi vill ha de företag som stannade. Jag har besökt en hel massa företag som stannade. Det är svårt för dem att stanna ... det är dem vi måste älska och värna.”

Eller betrakta det speciellt känsloladdade samtal Trump hade med en far från övre New York. ”Jag förlorade min son för två år sedan på grund av en överdos heroin”, säger fadern utanför bild. ”Vet du, de har kolossala problem med heroin i New Hampshire”, säger Trump. ”Otroligt. Det är alltid den första fråga jag får, och de har problem överallt. Och det kommer in över gränsen. Vi ska bygga en mur.”

Sedan, istället för moraliserande ilska kommer medkänsla och respekt: ”I rättvisans namn gentemot din son, det är inte lätt. En del mycket, mycket starka personer har inte lyckats komma loss från det. Så vi måste jobba med folk för att få loss dem från det.”

Här blir det uppenbart att den sörjande pappan har börjat gråta. Trump övergår till att uppmuntra honom, som en tuffing. ”Lugna ner dig, OK? Ja, det är tufft. Kom igen. Det är tufft.” Och i en förtäckt hänvisning till Trumps egen brors död på grund av alkoholism, ”jag vet vad du har gått igenom.” Sedan, till publiken medan han pekar på pappan: ”Han är en underbar far, jag kan se det. Och din son är stolt över dig. Din son är stolt över dig. Det är tufft, det är tufft, och det går att stoppa.”

Min poäng är inte att vi ska gilla Trump, utan att vänstern snarare måste förstå varför nästan 60 miljoner amerikaner röstade på honom. Svaret verkar uppenbart: det var Trumps surrogatpopulism, antikrigsbudskap, och hans förmåga att likt Bill Clinton ”känna” folks verkliga plågor.

Till syvende och sist har Demokraternas etablissemang sig själva att skylla för förlusten. De avvisade och försökte sabotera Bernie Sanders och hans klassbudskap. Trump tog Bernies populism, tömde den på all verklig klasspolitik, reducerade den till ett virrvarr av känsloladdade associationer, och använde den för att spöa upp de självbelåtna liberala kostymnissarna. Det fungerade.

Tyvärr för alla välmenande Trumpväljare och alla andra, så är Trump en bluffmakare, en svindlare som lämnar efter sig obetalda räkningar och konkursande kasinon.

De kommande fyra åren ser förvisso väldigt dystra ut. Som president kommer han att regera med Twitter och korta meningar, och dra ner den amerikanska politiska debatten ännu djupare i smörjan. Värsta tänkbara scenario är att Trump kommer att sluta en kompromiss med republikanska partiets yttersta höger under ledning av bröderna Koch och få till stånd en historisk slakt av statens tillsynsfunktioner plus en tillfällig högkonjunktur med hjälp av skuldsättning, skattesänkningar och infrastruktursatsningar. Detta skulle kunna befästa en ny högerpopulistisk bas – i alla fall tills det hela rasar samman. Om demokraterna fortsätter att hålla sig borta från arbetarklassen så kommer de bara att hjälpa till att konsolidera trumpismen.

Eller så kanske kaoskandidatens enorma ego, ökänt korta koncentrationsförmåga och uppenbara nöje av att avskeda folk kommer att skapa en kaosregering och förvärpa sprickorna i republikanska partiet och förlamningen på den politiska fronten. Kanske Clintons och den Demokratiska partiled-

* Egentligen ”dropped the f-bomb”, alltså sa ”fuck” i sitt tal, vilket anses mycket allvarligt och ofint i politiska sammanhang i USA – öa.

ningens intriger kan stoppas och jagas bort och partiet kan starta om på grundval av ett nytt program av Sanders' och Roosevelts sort.

Hur som helst står gräsrotsvänstern – sociala rörelser, intressegrupper och den organiserade arbetarrörelsen – inför skrämmande och aldrig tidigare skådade utmaningar.